

Állatorvostudományi Egyetem MÁB 2021. évi oktatási anyaga

Összeállította:

dr. Fodor Kinga

Ellenőrizték:

dr. Bersényi András, dr. Dunay Miklós,

dr. Jerzsele Ákos, dr. Jurkovich Viktor,

dr. Korsós Gabriella dr. Szilasi Anna,

Az állatkísérletek hazai jogszabályi háttere

1998. évi XXVIII. Törvény az állatok védelméről és kíméletéről

40/2013. (II. 14.) Korm. Rendelet az állatkísérletekről

Az Állatorvostudományi Egyetem Munkahelyi Állatjólét Bizottságának (MÁB) tagjai:

ELNÖK: dr. habil Fodor Kinga PhD., osztályvezető egyetemi docens

TITKÁR: dr. Bersényi András PhD., egyetemi adjunktus

TAGOK: dr. habil Dunay Miklós Pál PhD., egyetemi docens

dr. habil Jerzsele Ákos PhD., kutatási és tudományos
rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi docens

dr. habil Jurkovich Viktor PhD., tudományos főmunkatárs

dr. Korsós Gabriella, tudományos segédmunkatárs

dr. Szilasi Anna, egyetemi tanársegéd

A MÁB feladatai, hatásköre

- MÁB = Munkahelyi Állatjóléti Bizottság, tagjait az intézet vezetője (rektor) nevezi ki

Feladatai:

- az intézmény állatkísérleti szabályzatának elkészítése, annak végrehajtása és ellenőrzése (intraneten elérhető)
- a projektengedélyek elsődleges elbírálása
- az intézményben tartott állatok, valamint állatkísérleteinek állatjóléti felügyelete, kiemelten a helyettesítés, csökkentés és tökéletesítés követelményének való megfelelés ellenőrzése
- a kísérlet, vagy az állattartás azonnali leállítása/felfüggesztése, és erről az illetékes hatóság tájékoztatása, amennyiben a feltételek (engedélyek hiánya, tartás, bánásmód, stb.) nem megfelelők
- az intézményben a kísérlet vezetésére és végzésére, az állatok gondozására jogosult személyek oktatásának, képzésének felügyelése és szervezése
- tanácsadás állatjóléti kérdésekben
- **Az ÁTE MÁB csak az ÁTE intézményben végzett kísérletekkel kapcsolatban illetékes**, tehát az intézet állományába tartozó dolgozó más helyen végzett kísérleteivel kapcsolatban nincs hatásköre (az engedélyeztetés menetében sem)

Minimum oktatási/képzettségi követelmények a személyzettel szemben

1. Az állatgondozó

- szakirányú min. alapfokú végzettség, ennek hiányában a MÁB által szervezett , vizsgával záródó oktatás elvégzése
- éves MÁB oktatáson történő részvétel

2. Az állaton közvetlenül kísérletet/beavatkozást végző

- érettségi + ÁTET* által elismert 40 órás tanfolyam
- éves MÁB oktatáson történő részvétel

3. A kísérlet/projekt tervezője

- szakirányú felsőfokú végzettség + ÁTET* által elismert 80 órás tanfolyam
- éves MÁB oktatáson történő részvétel

4. Aki az állaton eutanáziát végez

- bármelyik végzettség az előzőekben felsoroltak közül
- éves MÁB oktatáson történő részvétel

*ÁTET= Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanács

Az ÁLLATKÍSÉRLET definíciója

- **állat kísérleti, oktatási vagy egyéb tudományos célból való** - akár ismert, akár ismeretlen kimenetelű, **akár invazív, akár nem invazív** - felhasználása, **amely az állatnak a helyes állatorvosi gyakorlat szerint kivitelezett tűszúrás által okozottal egyenértékű vagy annál magasabb szintű fájdalmat, szenvedést, kínt vagy maradandó károsodást okozhat**, beleértve bármely olyan tevékenységet, amely állat születését - beleértve a kikelést - eredményezi ilyen körülmények közé, valamint az ilyen állapotot eredményező géntechnológiailag módosított fajtavonalak létrehozását és fenntartását; az állat ilyen felhasználása akkor is kísérletnek minősül, ha a fájdalom, szenvedés, kín vagy maradandó károsodás kiküszöbölése céljából érzéstelenítést, fájdalomcsillapítást vagy egyéb módszert sikeresen alkalmaznak; nem minősül állatkísérletnek a nem kísérleti jellegű, mezőgazdasági vagy állatorvosi tevékenység, illetve az állatok leölésének vagy megjelölésének a természettudományok által elfogadott korszerű, kevéssé fájdalmasnak tartott módszereinek alkalmazása, valamint az állatnak kizárólag a szervei vagy szövetei felhasználása céljából történő leölése;

Az állatkísérlet definíciójának értelmezése a gyakorlatban: mi számít tehát állatkísérletnek?

- **Élő állat** bevonásával elvégzett **minden** olyan vizsgálat (oktatási, bemutatási is!), amely minimum a helyes állatorvosi gyakorlat szerint kivitelezett tűszúrás által okozott fájdalommal egyenértékű, vagy ahhoz hasonló kellemetlenséggel jár az állat számára
  - Ha nincs tűszúrás, de egyéb, a jóllétre negatív hatással járó beavatkozás, tartásmód stb. éri az állatot, az is állatkísérletnek minősül! Pl. Visszafogott felnevelés céljából történő táplálékmegvonás, valamilyen kellemetlen ingerhatás beiktatása a tartáshelyen stb.
  - Ha a fájdalmat folyamatosan csillapítják, akkor is állatkísérletnek számít
  - Ha a beavatkozás az állatorvosi kezelés részét képezi, és nem kifejezetten egy kutatási cél érdekében történik, az természetesen nem állatkísérlet, ha azonban az állatorvosi kezelés **MELLETT** még történik valamilyen plusz beavatkozás oktatási, kutatás stb. célból, amely nem képezné a kezelés részét, akkor már állatkísérletnek minősül.
  - Ha az állatorvosi rutinkezelés során levett minta kerül a diagnosztikai cél mellett kutatási célra is felhasználva, a tulajdonossal beleegyező nyilatkozatot szoktunk aláíratni (ld. ÁTE Etikai Kódex utolsó 2 oldala)

Tehát milyen esetben kell állatkísérletnek minősülő vizsgálat végzéséhez projektengedélykérelmet benyújtani?

Az Állatorvostudományi Egyetem állatházaiban és/vagy telephelyein, élő állaton történő minden olyan vizsgálat engedélyköteles ami:

- a minimum a helyes állatorvosi gyakorlat szerint kivitelezett tűszúrás által okozott fájdalommal egyenértékű, vagy ahhoz hasonló kellemetlenséggel jár az állat számára (akkor is, ha nem invazív)
- ami nem az állatorvosi ellátás részeként kapott minta további, pl. kutatási célú felhasználása
- Ha az állatorvosi ellátás **MELLETT**, kutatási vagy oktatási cél érdekében további olyan mintavételezés is történik az állatból, amely amúgy nem képezné az alapellátás részét

Az állatkísérletek súlyossági besorolása

- **„érzéstelenítéssel-túlaltatásos kísérlet”**: teljes mértékben általános érzéstelenítésben végzett kísérlet, amely után az állat nem nyeri vissza eszméletét
- **„enyhe kísérlet”**: olyan kísérlet, amely során az állatot valószínűsíthetően rövid ideig tartó enyhe fájdalom, szenvedés vagy kín éri, valamint olyan kísérlet, amely során az állat jóléte vagy általános állapota nem romlik számottevően;
- **„mérsékelt kísérlet”**: olyan kísérlet, amely során az állatot valószínűsíthetően rövid ideig tartó mérsékelt fájdalom, szenvedés vagy kín éri, valamint olyan kísérlet, amely során az állat jóléte vagy általános állapota valószínűsíthetően mérsékelten romlik;
- **„súlyos kísérlet”**: olyan kísérlet, amely során az állatot valószínűsíthetően súlyos fájdalom, szenvedés vagy kín éri, vagy hosszú ideig tartó mérsékelt fájdalom, szenvedés vagy kín éri, valamint olyan kísérlet, amely során az állat jóléte vagy általános állapota valószínűsíthetően jelentősen romlik;

Milyen állat használható fel (állatkísérleti engedély birtokában) állatkísérletre?

- **Élő gerincesek**, beleértve, az önállóan táplálkozó lárvaállapotúakat, valamint az emlős magzatokat rendes fejlődésük utolsó harmadában
- **Élő lábásfejűek**
- **Magzatok**, ha a beavatkozás következményeit születésük után viselni kénytelenek fájdalom, szenvedés, kín, vagy maradandó egészségkárosodás formájában
- Az alábbi fajok csak és kizárólag abban az esetben használhatók fel állatkísérletre, ha **kimondottan kísérleti célra lettek tenyésztve, az erre a célra engedéllyel rendelkező tenyészetben:**

Egér, patkány, tengerimalac, nyúl, szíriai aranyhőrcsög, kínai törpehőrcsög, mongol futóegér, kutya, macska, a nem emberszabású főemlős állatok összes faja, dél-afrikai karmosbéka, nyugati karmosbéka, gyepi béka, északi leopárdbéka, zebradánió

Milyen állat használható fel (állatkísérleti engedély birtokában) kísérletre

- **Kedvtelésből tartott** állat, ha a tulajdonosa ismert, írásbeli beleegyezését adja, és a kísérlet súlyossági besorolása enyhe
- **Kóbor állat nem**, kivéve, ha kifejezetten ilyen „életmódot” élő állat felhasználásával végezhető el a vizsgálat, és/vagy jelentős közegészségügyi veszély elhárítása a vizsgálat célja
- **Természetvédelmi oltalom alatt álló** csak akkor, ha kifejezetten az adott faj megmentése érdekében történik a vizsgálat, más fajon nem elvégezhető, súlyos környezeti vagy közegészségügyi veszély áll fenn, és a természetvédelmi hatóság külön engedélyt ad rá
- **Vadon élő** állat csak akkor, ha más fajon a vizsgálat nem végezhető el – a befogásnak tartásnak külön követelményei vannak
- **Gazdasági haszonállat** csak akkor, ha folyamatos állategészségügyi ellenőrzés alatt álló helyről származik (kivéve a nyúl)

Állatkísérletek engedélyeztetése

- Állatkísérlet csak érvényes projektengedély birtokában végezhető, nyilvántartásba vett intézményben
- Az Állatorvostudományi Egyetemet – akkor még SZIE-ÁOTK néven – mint állatkísérleti felhasználó és tenyésztő létesítményt a Pest Megyei Kormányhivatal nyilvántartásába vette 2015-ben
- Állatkísérletet csak az állatvédelmi hatóság engedélyezhet (a kísérlet típusától, és a felhasznált állatfajtól függően fennállhat további hatósági engedélykötelezettség is)
- Az állatkísérleti engedély határozott időre szól, a lejárta után meg kell újítani, melynek nyomon követése, illetve megújítási kérelme a kísérletvezető feladata

Állatkísérlet engedélyeztetése

Az engedélyeztetés menete:

1. A projektengedély, és a hozzá kapcsolódó dokumentumok elkészítése, ami a kísérletvezető feladata (a kitöltendő dokumentumok letölthetők az intranetről, vagy kérésre megküldésre kerülnek)
2. Az elkészített dokumentumok megküldése a MÁB-nak
3. A MÁB elbírálja, kiegészíti/módosítási javaslatai után elküldi az illetékes Kormányhivatalnak
4. A Kormányhivatal megküldi véleményezésre az ÁTET-nak.
5. A Kormányhivatal az ÁTET véleménye alapján az engedélyt megadja, vagy hiánypótlást kér, vagy elutasítja

Az engedélyeztetés átfutási ideje átlagosan 3 hónap, de lehet akár fél év is!

A MÁB ELÉRHETŐSÉGEI

Információk kérése, konzultáció tervezett állatkísérletekkel kapcsolatban:

fodor.kinga@univet.hu; 8668-as mellék, +36 20 531 4409

Az elkészített projektengedély és csatolt dokumentumainak megküldése:

fodor.kinga@univet.hu

FELASA bizonyítványok, MÁB Tanúsítványok számával, vagy meglévő, érvényes engedélyekkel kapcsolatos információk kérése:

senyi.krisztina@univet.hu

**EREDMÉNYES MUNKÁT,
ÁLLATKÍMÉLŐ VIZSGÁLATOKAT ÉS
SZÉP NAPOT KÍVÁN AZ ÁTE MINDEN
MUNKATÁRSÁNAK:**

AZ ÁTE MÁB 😊